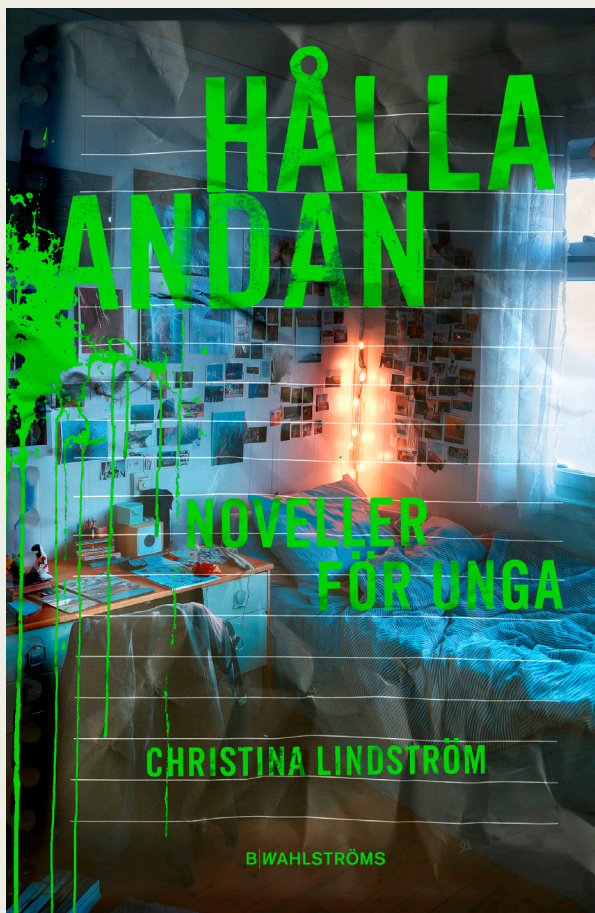


Lärarhandledning



Hålla andan – Noveller för unga

Av Christina Lindström

För åldrarna (12–15 år)

Om författaren

Foto: Jenny Blad



Christina Lindström

Författaren till novellerna är Christina Lindström som är bosatt i Göteborg. Sedan år 2015 har hon gett ut över tjugo böcker samt medverkat i flera antologier. År 2019 vann hon Storytel Awards i ungdomskategorin för romanen *Finns det björkar i Sarajevo?* tillsammans med inläsaren Martin Wallström. 2024 tilldelades hon Schullströmska priset för barn- och ungdomslitteratur av Svenska Akademien.

Christina Lindström skriver för barn, ungdomar och vuxna. Hennes böcker för ungdomar tillhör ofta kategorin vardagsrealism, så också denna novellsamling.

Vikariekärningen

En högstadiesklass får en ny vikarie i matematik. Hon behandlas väldigt illa av eleverna, och i synnerhet av novell-jagets kompis Natalie. Natalie är gränslös, har hög status i klassen och jaget är mån om att få hennes vänskap. I slutet av novellen visar sig vikarien vara Natalies pappas nya flickvän.

Diskussionsfrågor

- Hur är vänskapen mellan Natalie och novellens "jag"?
- På vilket sätt har de olika personligheter?
- Hur kommer det sig att "jaget" blir glad och smickrad när Natalie vänder sig till henne?
- Varför vill inte "jaget" att hennes mamma och Natalie ska träffas?
- Är det vanligt att ungdomar skäms för sina föräldrar?
- Är det vanligt att man som elev inte ser lärare – och lärarvikarier – som människor?
- Hur visar sig den attityden i den här novellen?
- Vad tycker du om hur vikarien Julia behandlas?
- Borde "jag" göra något annorlunda, eller försöka påverka Natalie och andra elever i klassen mer?
- Önskar du att det var mindre rörigt på dina lektioner?
- På vilket sätt är varje elev ansvarig för arbetsro och ett respektfullt klimat i klassrummet?
- Varför tycker Natalie synd om sin pappa?
- Hur reagerar hon när hon inser att han har blivit kär i Julia?
- Varför tror du att hon känner som hon gör?
- Hur tror du att Natalie känner när hon träffar Julia i novellens slutskede?
- Vad tänker hon runt sitt eget beteende i skolan?

23 december

Moa följer med fyraåriga grannflickan Fanny till akuten då flickan verkar ha influensan och Moa inte får tag i Fannys mamma som är missbrukare. Moa vill inte avslöja något som kan få sjukhuspersonalen att ifrågasätta Fannys hemförhållan-

den. På sjukhuset träffar hon Jésus. Han erbjuder Moa och Fanny skjuts hem och hjälper till att leta efter Fannys mor. Mamman visar sig ha tagit en överdos. Jésus redogör för Fannys situation för ambulanspersonalen.

Diskussionsfrågor

- Varför är Moa med Fanny på akutmottagningen?
- Hur gammal är Fanny?
- Hur märks det vilket socialt samhällsskikt Moa och Fanny lever i? (Ge exempel.)
- Varför är Moa rädd för att säga något som kan göra att Fanny tas ifrån sin mamma?
- Vilket förhållande har Moa till sina föräldrar?
- När, var och i vilket tillstånd hittar Jesus Herrera Fannys mamma?
- Finns det situationer och omständigheter som gör att ett barn kan behöva bo tillfälligt eller permanent hos någon annan än sina föräldrar? I så fall vilka?
- Hur hör killen som heter Jesus Herrera ihop med julen?
- Kan han ses som en symbol för något?
- Hur slutar novellen?

En annan sorts liv

En indisk pojke i Sverige råkar tvingas ta hand om en kamphund tillhörande en kille i ett förortsgäng. Till en början är både han själv och hans familj rädda för hunden Boss, men med tiden förändras attityden.

Diskussionsfrågor

- Vad vet vi om huvudpersonen?
- Vilken status har han i skolan?
- Vad tyder på att huvudpersonen har ett stabilt hem?
- Hur hamnar Boss hos hans familj?
- Hur förändras Boss och huvudpersonens relation till varandra?
- Hur kan man se Boss som en symbol för någon som på ytan verkar farlig? (Jämför till exempel med Boss ägare.)
- Varför heter novellen *En annan sorts liv*?

Madly in love

Novellens ”jag” träffar en amerikansk kille i Paris och blir väldigt kär. Men är känslorna besvarade eller inte? Hur vet man? Är det extra svårt för någon som inte är heterosexuell att veta hur den andre parten känner?

Diskussionsfrågor

- Var möts novellens ”jag” och Christopher?
- Vad gör de i staden?
- Hur känner ”jag” för Christopher?
- Varför blir huvudpersonen orolig att det är fel på hans ”radar”?
- Är man alltid antingen homosexuell eller heterosexuell eller kan man också vara bisexuell?
- Finns det föräldrar som har synpunkter på om deras barn är hetero- eller homosexuella, och i så fall varför?
- Inget i novellen säger egentligen vad Christopher har känt eller känner för ”jaget”, men vad tror du om det?

Vem bryr sig

Novellens ”jag” lever med en mamma som verkar ha bipolära drag. Han och hon står varandra väldigt nära. När hon är arg på sin nuvarande pojkvän blir ”jaget” också det. Även när hon inte är arg är huvudpersonen skeptisk då mammans pojkvänner kommer och går. Han ”som inte är min farsa” visar sig dock bry sig om både ”jaget” och hans mamma.

Diskussionsfrågor

- Vad tyder på att mamman inte alltid är ”förständig”? Ge exempel från nutid och det förflutna.
- Genom nästan hela novellen hävdar novellens jag inför sig själv att han inte gillar mannen ”som inte är min farsa”, när får vi läsare veta att han nog visst gillar och behöver honom?
- Hur är mannen som lever med ”jagets” mamma, praktiskt och känslomässigt? Ge exempel.
- Varför är han viktig för ”jaget”?
- Varför vill ”jaget” inte krama om han ”som inte är min farsa”?

Få feeling

Emily är en välanpassad tjej som gör allt rätt men som plötsligt tröttnar på att ge intryck av att vara så förutsägbar och klok.

Diskussionsfrågor

- Varför talar Emilys mammas vän Lisa illa om Emily?
- Hur är Emily och hur är Lisa?
- Går det att säga att någon av de två flickorna har anpassat sig mer till samhällets normer?
- Är det alltid bara bra att vara välanpassad?
- Varför eller varför inte?
- Hur känner Emily för My?
- Hur tror du att My, eller M, ser på Emily?
- Varför vill Emily låtsas ha ett annat sommarjobb på gång än det hon har?
- Vad tror du händer efter sista raden i novellen?

Hålla andan

Wilmer föddes som flicka men har presenterat sig som pojke för Kajsa på nätet. Han är orolig för hur Kajsa ska reagera om hon får reda på att han inte har en pojkropp. Det visar sig inte vara viktigt för Kajsa.

Diskussionsfrågor

- Hur har Wilmer och Kajsa kommit i kontakt från början?
- Hur känner Wilmer för Kajsa?
- Varför är Wilmer så orolig?
- Kan man känna det som att man har både en tjej och en kille inom sig?
- Hur reagerar Kajsa på Wilmers ”avslöjande”?

Examenspresenten

Novellens ”jag” har problem att kontrollera känslor och impulser men har fått mycket hjälp av sin lärare för att klara skolan och få mer kontroll över sig själv. På examensdagen vill ”jag” ge läraren champagne som tack, men stoppas av rektorn från att ta in flaskan i skolbyggnaden. Det gör honom mycket förbannad och han ballar ur totalt men uttrycker förlåt på slutet.

Diskussionsfrågor

- Vilken årskurs avslutar novellens ”jag” i berättelsen?
- Vad får vi veta om hans personlighet?
- På vilket sätt kämpar han med känslor och impulser?
- Varför vill ”jaget” ge Simon champagne på examen?
- Varför blir det bråk mellan ”jaget” och läraren Miriam?
- Varför kan han först inte förstå varför Simon tycker att han ska be Miriam om ursäkt?
- I slutet av novellen har ”jaget” lugnat sig lite. Vad gör han då?
- Hur går det att se det sista han gör i novellen som att han gör något positivt för både sig själv och andra?
- Är det svårt att be om ursäkt?
- Hur visar man att man verkligen i själ och hjärta är uppriktig när man säger förlåt? (Är det något som visar sig först med tiden?)
- Är det svårt att förlåta andra?
- Är det svårt att förlåta sig själv?